

GAZETA TRANSILVANIEI

Apare în fiecare zi de lucru.

Abonamentul: pentru Austro-Ungaria pe an 24 cor., pe 1/2 an 12 cor., pe 1/4 an 6 cor. Pentru România şi străinătate pe an 40 franci, pe 1/2 an 20 franci, pe 1/4 an 10 franci.

REDACTIA,
TIPOGRAFIA ŞI ADMINISTRAȚIA:
BRAŞOV, PIAȚA MARE Nr. 30.
Telefon: Nr. 226.

Pentru Braşov cu dusul acasă pe an 24 coroane. Fără dus acasă pe an 20 coroane, pe 1/2 an 10 coroane, pe 1/4 an 5 coroane. Un număr 10 bani. Inserate: un şir peţit 20 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarif şi învoială. — Reclame pe pagina a 3-a un şir 20 bani.

Luminaţi poporul!

de Dr. Voicu Nişescu.
IV.

Nimenea nu mai poate sta la îndoială, că proiectul reformei electorale va fi prezentat camerei nu peste mult. Stăm deci în faţa unui eveniment, care e chemat, ca să schimbe faţa Ungariei de astăzi. Şi trebuie să recunoaştem, că sosirea acestui eveniment a accelerat-o fără îndoială tovarăşia iusthistă-socialistă. Monarhul şi sfetnicii Lui vor trebui să-şi împlinească promisiunea. Căci în cadrele statului de azi stăpâneşte încă o ciudată filozofie: celui rebel i se dă totul, pentruca cetăţeanului liniştit să nu i se dea nimic şi să i se ia şi ce i-a mai rămas. Urmaşilor lui Kossuth, care la Dobriţin a răsturnat dinastia Habsburgilor, li s-a dat constituţia dela 1867, iar astăzi iusthiştilor antinastici şi socialiştilor, cari operează cu revolverul li se pune în vedere reforma electorală. Nouă însă — blânderi neamuri nemaghiare, — care fără nici-o contradicere jertfim an de an în deplină resignare sânge şi bani, nu ni se pune în vedere nici-un drept, nici-un favor, ci doar aceeaş perpetuă tiranie şi spoliare de drepturi. Căci doar nimenea nu va fi atât de naiv să creadă, că în situaţia de azi se va găsi vr-un factor de putere, care ar zice, că prestigiul unei ţări îl susţin elementele de ordine — la noi naţionalităţile — şi care ar propune deci ca aceste elemente să fie întărite în detrimentul rebelilor.

Ținând deci cont de prejudecăţile şi combinaţiile, cari stăpânesc astăzi factorii hotărâtori în conducerea statului ungar, când e vorba de împărţirea drepturilor, trebuie să recunoaştem, că noi neamurile nemaghiare, — noi Românii, suntem absolut nepregătiţi pentru a cuceri mentalitatea acelor factori în favorul nostru.

Drept aceea acum mai mult ca totdeauna glasul nostru se îndreaptă, către aceia, în mâinile că-

roră e depusă conducerea neamului nostru. Cerem, ca comitetul naţional să fie convocat de urgenţă şi acesta să ia toate măsurile necesare, pentruca poporul românesc să nu mai fie tras pe sfoară şi ignorat când se va efectui reforma electorală, căci această nenorocire ar condamna pe Români să-şi învecinească situaţia de dobitocie, în care cu o condamnabilă resignare şi-a trăit viaţa ticăloasă până azi. Acest comitet să proclame datoria muncii generale şi constante şi neobosit să fie întru organizarea temeinică a ținuturilor româneşti. Căci să ne ferească Dumnezeu, ca toamna să ne găsească în situaţie de desastroasă adormire, în care ne aflăm astăzi. Nu ne vorbească nimenea de secretul anumitor rele, cari ar rezulta pe urma mişcării şi agitaţiei noastre. Nu ne spună nimenea, că încheierea forţelor noastre ar provoca o străngere a rândurilor maghiare în defavorul nostru, cari ar forma o singură tabără pătrunsă de un singur gând, înduşmănit cu aspiraţiunile noastre. O astfel de naivitate pusă faţă în faţă cu aspiraţiile bine definite ale maghiarilor ar avea şi va avea fără îndoială urmări desastroase pentru noi.

Comitetul naţional să intre în cea mai strânsă legătură cu poporul şi hotărârile lui să le aducă fără rezervă la cunoştinţa acestuia, pentruca ele să fie executate fără amănare de forţă, care încă s'a mai păstrat în sufletul poporului nostru.

Părăsească-se odată obiceiul condamnabil — introdus de nu ştiu cine — de a se ţine în taină sfaturile şi hotărârile comitetului, căci acest obicei numai în detrimentul nostru poate fi.

Poporul să fie luminat, pentruca el să înţeleagă pe deplin păcatele, cari rod organismul nostru şi să fie în clar cu toţi aceia, cari sunt ai lui şi cu aceia, cari de dragul intereselor personale nu se sfresc de a-l jertfi pe altarul străinilor.

Cei mici la suflet, cei cu spi-

ritul negustoresc, cei cari nu simt în sufletul lor puterea de a munci fără încetare, cei cu puterile seacăute să se dea la o parte, să-şi înăbuşe orgoliul de a fi în frunte sau a ţinea perpetuu ocupat scaunul de „prezidentie“ şi să facă loc acelor, cari pentru muncă şi desinteresare nu cunosc decât hotarele jertfirii de sine.

Timpul e suprem. Pe fruntea acestui neam nenorocit joacă strania întrebare: a fi sau a nu fi!

Nu ne vorbească astăzi unii şi alţii de bătrâneţe şi tinerete ca şi cum dreptul de muncă şi dreptul de a conduce şi dreptul de a vieaţă ar fi legat de aceste nevinovate concepţii de etate. Ci lozincă să se dea, că energia, că claritatea minţii, că statornicia în muncă, că tăria de caracter, că iubirea de neam trebuie să primeze orice prejudecăţi produse de etate sau de situaţia socială.

Fără considerare la orgoliile unora şi altora, comitetul naţional să se străduiască ca să determine pe toţi măruntii orgolioşi, cari stau astăzi în fruntea bolnavelor noastre organizaţii mai ales din comitate, ca să se retragă şi să dea locul forţelor hotărâte, cari din situaţia lor îşi fac chestiune de vieaţă.

Dacă e de lipsă — şi noi credem că da — să se convoace conferinţa naţională, unde situaţia desneajăduită în care se află neamul românesc astăzi, să fie lămurită şi prin ea să se aducă la cunoştinţa poporului întreg, ce trebuie să se facă, pentruca reforma electorală să nu ne afle nepregătiţi. Din acest areopag al neamului să se facă lumii întregi cunoscută chestiunea românească, să se accentueze starea desolată a neamurilor nemaghiare şi să se întreprindă paşii necesari pentru o concentrare mai vie a forţelor acestor neamuri întru ogăşuirea niuzinţelor, cari tind ca ele să fie degradate la rangul de heloţi.

Guvernul dus de nas de Tisza, reacţionarul şi înverşunatul duşman al neamurilor nemaghiare ş-al curentelor democratice, va plâsmui o

reformă electorală, care va fi ucigătoare pentru noi. Partidele opoziţionale se frământă pentru a lua din nou puterea în mână şi a alcătui iară un guvern „naţional“, care la rândul său va face o reformă după calapodul legii şcolare a lui Apponyi.

Aceste combinaţii, aceste tendinţe anticulturale datori suntem să le împiedecăm. Împotriva lor avem datorinţa să purtăm cea mai viguroasă luptă. Chestiunea românească trebuie s-o ridicăm la nivelul, care-i compete. Ea trebuie identificată cu chestiunea de vieaţă a statului însuşi. Poporul românesc trebuie ridicat la rangul unei puteri vii, peste care nici un interes de stat nu poate înainta şi fără de care nici dinastia, nici statul însuşi nu pot să fie tari.

Cu străduinţe neincetate trebuie să scoatem în relief tot mai mult adevărul, că motivul anarhiei, care roade astăzi la temelii statului ungar e chestiunea naţionalităţilor şi că până când nu se va rezolvi pe deplin această chestiune — anarhia nu va înceta. Trebuie fără amănare concentrate neamurile maghiare în hotarele constituţionalismului — căci fără aceste elemente, cari s-au adevărit de cele mai disciplinate şi credincioase popoare ale statului şi dinastiei, prestigiul acestora nu va putea fi restabilit. Chestiunea naţionalităţilor e nodul gordian, care numai prin recunoaşterea acelor ca factori întregi politici şi alcătuitori de stat, va putea fi deslegat.

Despre toate aceste adevăruri ca şi despre cele înscrise în articolele premergătoare — va trebui însă să fie luminat mai întâi poporul nostru, pentruca acele adevăruri să-şi găsească chezaşia fiinţei ş-a înfăptuirii lor în această putere mare şi nesecată.

Un glas adânc, glasul vieţii însăşi ne strigă: „Luminaţi poporul! — căci numai prin trezirea lui veţi ajunge la libertate!“

Camera. Eri s'a ținut şedinţa după calapodul de până aci. Opoziţionali echişi au fost împedecaţi de poliţie de-a intra în cameră.

Şedinţa a fost mai mult formală. Prim-ministrul Lukács a prezentat autograful regal despre închiderea sesiunii. Imediat apoi a fost deschisă noua sesiune, tot prin autograf regal. Cu aceste şedinţa s'a închis, punându-se pentru azi la ordinea zilei alegerea viceprezidenţilor, notarilor şi secţiilor noiei sesiuni.

Episcopia gr. cat. maghiară. «Kel. Ért.» e informat, că se pregăteşte o bulă papală referitoare la episcopia gr. cat. maghiară. Bula acum se redactează definitiv şi se va promulga în curând.

«Kel. Ért.» nu ne spune, că bula va fi favorabilă episcopiei maghiare sau contra ei!

In chestia atentatului în contra banului Cuvaj instrucţia continuă cu mare severitate în oraşele, în cari s'au descoperit organizaţiuni socialiste. Autorităţile sunt convinse acum că atentatul contra lui Cuvaj nu este opera unui complot anarhist ci trialist. Instrucţiunea s'a început şi printre studenţii croaiţi din Praga, la cari s'au făcut perchiziţii domiciliare. La Zara au fost arestaţi 2 studenţi. La Spalato s'au făcut 30 de perchiziţii domiciliare şi 9 arestări.

Audienţa ministrului de interne austriac la Monarh. Maj. Sa a primit în audienţă specială pe baronul Heinold, ministrul de interne al Austriei, care a făcut cunoscut suveranului, că proiectul reformei militare a fost votat de comisia militară a Reichsrathului. Ministrul a asigurat pe Maj. Sa, că discuţia va fi scurtă. Puţină opoziţie va face numai partidul socialist. Baronul Heinold asigură, că legea militară va fi promulgată la sfârşitul lunii curente.

Pace în Boemia. Tratatul pentru stabilirea păcii între Cehii şi Germanii din Boemia au fost încoronate cu succes. Ştirea aceasta a produs în întreaga Boemia o mare bucurie şi satisfacţie.

Din carnetul unui jurat.

Schiţă.

De Ioan Al. Brătescu-Voineşti.

Iar am căzut la juraţi; dar cel puţin mulţumesc lui Dumnezeu, că am căzut cu oameni de înţeles şi nu am păţit ca rândul trecut. Că sunt unii juraţi oameni buni, luminaţi, cari ştiu să-şi reclădească cu închipuirea toate împrejurările în care s'a săvârşit fapta; dar sunt mai mulţi aceia cari îşi închipuiesc, că sunt chemaţi să răspundă dacă fapta s'a întâmplat ori nu, — şi care nu ştiu să-şi împrumute întreg sufletul învinutului din momentul fapturii, spre a-l judeca cum se cuvine. Nu mai pui la socoteală pe cei cu totul mărginiţi, ca maiorul de rezervă din rândul trecut, care ţinea morţiş să osândească pe unul...

— Dar nu sunt probe, d-le maior, nu sunt probe.

— Lasă, monşer, că-i ştiu eu păştia din Aninoasa. Sunt toţi nişte tâlhari! Să vezi ce am păţit eu. Mai acum o lună, ieşind în piaţă, văz pe unu cu o oală mare de unt. Zic: de vânzare-l ai, băte? — De vânzare. — Câte parale? — Doi franci şi opzeci ocau. Ştiam, că nevastă-mea li ia cu trei franci... Mă uit la unt, — frumos!

galben ca mălaiul; gust, — o bună-tate! zic: »Câte ocale vine oala?«; zice: — »Şase ocale vechi, din care se scade trei litre daraua oalii, rămâne cinci ocale şi o litră«. Intru, domnule, la băcănie la Petrică; şi pui de cântăreşte oala: tocmai. Mă tocnesc cu el şi mi-lasă cu doi şi şezeci ocau. Mă gândeam ce surpriză o să-i fac Lucreţiei, care chiar atunci îmi spusese, că s'a cam isprăvit untul. Doi franci şi şezeci ocau! Merg, domnule, acasă vesel; li plătesc şi se duce. Când colo ce descopere nevastă-mea? În mijlocul oalei, dar cu ce meşteşug te crezi? un gogeamite bolovan de piatră; pe onoarea mea! să întreb pe Lucreţia. Am cântărit-o... Venea trei oca şi ceva... Vezi dumniata şarlatania dracului! D'ia-ţi spui, că-i cunosc eu pe hoţii aştia din Aninoasa.

Cât p'aci să convingă şi pe ceilalţi juraţi şi să-i facă să condamne pe acuzat, când din fericire Mateescu, ne-mai ştiind cum să-i oprească, li întrebă:

— Domnule maior, dar de unde ştii, că omul era din Aninoasa?

— L'am întrebat; mi-a spus-o el; — mi-a spus şi cum îl cheamă, dar am uitat. Trebuia să vie să-şi ia oala, dar înţelegi bine, că n'a mai venit.

— Dar dacă ţi-o fi spus vre-un

nume fals şi o fi minţit, că e din Aninoasa, ca să nu-i poţi da de urmă?

...Numai aşa a scăpat omul dela osândă.

Ce nu-mi place la juraţi e limba păşărească a avocaţilor. »Parcimonios... circumspecţie... militează circumstanţe atenuante... diversitate... mitijează situaţia precară«. Iţi vine să le zici o vorbă urată, ori să nu-i mai ascuţi de loc ca să-ţi rămăie în urechi limba bună şi frumoasă a ţăranilor, cari şi când întrebuinţează câte o vorbă nouă, o strică şi-i dă un sunet şi o înfăţişare pământeană. Ce bine ştiu să vorbească. Cum ştiu ei să 'nvie lucrurile cu vorba. Parcă le vezi! Ce putere de... Dar ce stau eu să văspui? Ascultaţi-i: Proces de omor. Un băiat de 25 de ani şi-a omorât pe frate-său de 18 ani. Martora cea mai de căpetenie e sora mumei lor, care e ascultată fără jurământ. E prăpădită; tremură din cap până 'n picioare:

— Nu vă faceţi păcat cu noi, domnişorilor, că nu e vinovat. Ceasu rău... ceasu rău... Nepot mi-eră şi mortul, nepot mi-e şi asta... N-am jurat... dar sunt înaintea crucii şi vă spui în frica lui Dumnezeu tot... drept... cum a fost... vă spui... dacă'l puteam... vă spui. Uite: s'a tras dintr-un lucru de nimic, dintr-o batistă. Ghiţă, m...m...mortu, a

lăsat o batistă a lui nen-su, a aştia şi nu-ş cum a făcut de-a murdărit-o de păcură; a spălat-o şi a întins-o pă gard să se usuce. Când a venit frati-su zice: »Cine mi-a murdărit batista?« Ticăloasa-n de mine! nu spuneam c-am umplut-o eu? că poate nu se 'ntâmplă... zic: »frati-tu Ghiţă«. Taman atunci venea şi Ghiţă dela vară-sa, că era Duminecă, zi de horă şi se dusesse să-l încingă. Marin dacă l-a văzut venind zice: »Bine mă, ticălosule, ce ai avut să-mi lei batista să mi-o căcăleşti?« Ghiţă în loc să-şi ceară iertare, zice: »ho! că ţi-o plăti-o, ce mă faci ticălos?« Asta s-aplecă jos şi ia un colţ de cărămidă p-atitica şi dă după el şi-l atinge la mână. Atunci mortu se repede la gard să ia un lemn. Am sărit între ei. Mă-sa lor, soru-mea, l-a apucat pe Ghiţă în braţe, — eu l-am apucat pe asta: »Fii cu minte, Marine maică, că tu eşti mai mare«. Spui în frica lui Dumnezeu, că m-a ascultat şi a intrat în casă. Atăta a zis: »Leică, leică, tu şi cu maica li faceţi dă mi-se urcă 'n cap«. Că cu el a crescut mă-sa p'ăilăţii patru copii, domnişorilor. De nouă ani de când mai mult tată le-a fost decât frate, că bărbatu sori-mi cinci ani a zăcut pe spate damblagiu şi se 'mplineste în dulcele Crăciunului patru ani de când a murit. Asta a 'ngrijit de el. De grija şi de focu lor nici nu s'a 'nsurat

până în anii, în care se găseşte... Şi să aveau bine... şi-l iubea... de Paşti acuma l-a cumpărat pălărie de opt lei jumate, dar ceasu rău şi blăstemu vrăjmaşilor, Ghiţă, care nu l-am pomenit să răspundă colţos lu nen-su, acuma injura cât îl ţinea gura şi se smucea să scape din braţele mă-sii... Am tăbărit la el să-l scoatem pe poartă, dar n-am putut, că ne-a biruit şi ne-a scăpat şi fuga spre casă. Ca păcatele, era un ciomag pe băţătură, pe care s-a plecat de l-a luat. Taman atunci a ieşit şi Marin din casă şi a venit spre el şi când a ridicat Ghiţă ciomagu să dea, asta i-l-a smucit din mână şi atăta, l-a cărmic odată... şi pe semne l-a lovit în tâmplă, că odată îl văz, că pică jcs. Spui în frica lui Dumnezeu, că dacă l-a văzut picând jos, nen-su a svărlit ciomagu şi s-a aplecat peste dânsu şi l-a luat în braţe: »mă Ghiţă, tu giumeşti?... şi l-a dus pe prispă şi unde se ruga: că mă Ghiţă, fi cuminte, hal la horă, că te aşteaptă fetile... aş! de unde?... atât... a apucat să zică: »maică, dăscinge-mă, să pot să-mi dau sufletu... Asta ştiu, asta spui; dar fie-vă milă, domnişorilor, nu vă faceţi păcat cu el, că se prăpădeşte biata mă-sa şi rămână ailalţi copii pe drumuri...«

(Va urma).

In comisiunea bugetară a parlamentului austriac s'a primit propunerea deputatului Mastalca, ca guvernul, luând sub scutul său jurnalistic austriac în contra detragerei debitului postal în Ungaria, să intre cu guvernul ungar în deliberări, eventual să pună în aplicare aceleași măsuri față de ziarele din Ungaria, detragându-le de debitul postal.

Nu putem decât să salutăm primirea acestei propuneri, menită să le mai dea peste nas atotputernicilor noștri șovinisti. Mult ne-am bucura, dacă și cercurile competente din România ar imita exemplul deputaților austriaci.

Externe. Ziarul «Stampa» din Turin precum și alte ziare sunt informate, că guvernul francez a căzut de acord cu cel rus și englez asupra unei noi intervenții la Roma și Constantinopol pentru încetarea ostilităților. Guvernul francez ar fi propus celui italian convocarea unei conferențe internaționale.

— Ziarul «Lokal-Anzeiger» așă din sursă autorizată, că anunțată întrevvedere a împăratului Wilhelm cu țarul Rusiei va avea loc în cursul lunii Iulie. Împăratul Wilhelm va fi însoțit de cancelarul Bethmann-Holweg, iar țarul de primul său ministru Kokovzev.

— Din Petersburg se anunță, că proiectata întrevedere a Țarului cu regele Angliei a fost contramandată.

Procesul „Iobăgiei“.

— Raport special. —

Urmare.

Oradea-mare, 15 Iunie.

Bine să se însemne, președintele a căutat a se prezenta atât de «delicat» în fața insultei adresate întregului neam românesc, încât nu a găsit cu cale să-l interzică măcar pe procuror, care a continuat mai departe neconturbat, în același ton, calumniind în mod infam și pe actualii luptători ai românismului, despre cari susținea, că își urmează meseria de agitație ca meserie de câștig, iar despre inteligența română, că este semiculă, criminală (gonosz).

Atăta, că la finea «discursului» de acuză a îndrăznit preagrații a-l avertiza pe procuror «să binevoiască (méltoztassék. Sic verbis) a se abține de expresiuni ca «banditi» (haramia), «vagabund» (bitang) etc., care nu cadrează cu demnitatea locului, de unde s-au rostii.» (Care va să zică în ori care alt loc se pot întrebuința astfel de sfertări la adresa națiunii române autochtone în mod just, fără de nici o observare, d-le președinte. — Cor.)

Furibundul reprezentant a-l acuzei termină în fine pretinzând juraților să declare de vinovat pe acuzat, cu atât mai vărtos, cu cât — deși nu este el autorul «Iobăgiei» — nu și-a exprimat măcar regretetele, și nici nu s-a prezentat în felul, ca și cum i-ar părea rău de apariția unei lucrări atât de primejdioase pentru ideea de stat maghiar.

Va fi de prisos să accentuez, că apărătorului i-a fost prea ușor să spulbere insanitățile juridice a-le procurorului, iar cât pentru insultarea neamului românesc, apărătorul protestează sărbătoritește. Procurorul a dovedit, că habar n-are de rostul luptelor națiunii române, dar n-are habar nici măcar de rostul istoriei peste tot, prin urmare de ce vine să se ocupe de lucruri, cari pentru dânsul sunt o adevărată terra incognita. (Reducerea la adevărata valoare a acestui «procuror» a fost în tot cazul cât se poate de nimerită, însă eu cred, că și mai potrivit era, dacă apărătorul pretindea președintelui momentul satisfacție completă, îndrumarea la ordine a procurorului și detragerea cuvântului, la din contră să fi părăsit sala numai decât. Infamia de odinioară dela Alba-Iulia nu-i permis să se repete nepedepsită! — Cor.)

In decurs de 15 ani — continuă apărătorul — am asistat la multe procese politice, însă declar sincer, că nici odată nu mi-a fost atât de greu să fixeze argumentele de apărare ca acum. Deoarece repet, nu pot înțelege de loc, cum ajung azi judecătorii ungurești să cenzureze lucrările științifice. Binevoiască numai maghiarii a-și aduce aminte de unele epoce ale propriului lor trecut. Ce cuvinte de apreciere vor putea avea de pildă despre cenzura ce a dăinuit în Ungaria în decursul absolutismului după 1848?

Procurorul ne servește cu minunata diagnoză, că gruparea tendențioasă a faptelor constituie agitație. Om serios însă nu va admite o astfel de distincție. Doar ce corăspunde adevărului, ce este fapt, nu poate fi tendențios, cu atât

mai puțin agitaric. La urma urmelor e bine să se facă distincție între agitație și agitație. Da, cu dreptatea se poate, chiar trebuie agitat, nu însă cu minciuna. Dar de fapt ce face procurorul în cazul actual? Toți cei prezenți suntem martori, că Ingrămădește fără un pic de șfială o droaia de scornituri, calumniile, minciuni și insulte la adresa națiunii române, și astfel caută să dispună pe jurați contra acuzatului și a tot ce este românesc. Procurorul își poate rade în pumni, grație spiritului de echitate din Ungaria, și poate să se producă nepedepsit în acest mod. Acel stat, unde băntuie astfel de sisteme, nu este îndreptățit a-și reclama numirea de stat civilizată. Doar Rusia se mai poate înșira între aceste state, unde fortăreața Petru și Paul va mai servi tendințele de sufocare a libertății de gândire; ungerii să-și însamne lăsa că Bastilia a fost dărâmată cu un secl și jumătate mai înainte, încolo știut este, că numai eri alaltaeri deputații din duma rusească au propus guvernului lor introducerea limbii românești în instituțiile de învățământ din Basarabia...

Dacă procurorul încriminează «Iobăgia», de ce nu încriminează și pe autorii din cari a citat autorul «Iobăgiei». De ce nu încriminează pe celebrul Karácsonyi, care pe istoricul maghiar Acsády îl timbrează de pezevenchiu (gazember), care cu adevărat agitează în «Iobăgiei» sale, nu însă pe Români contra maghiarilor, ci pe maghiari contra Românilor.

Mai departe este încriminată citatia din opul lui Regyio. abbatele de Brünn, care îl descrie pe maghiarii sosiți din Asia în felul lor semisălbatic. Dar atunci ce voește procurorul cu opul istoricianului maghiar Szilágyi, ce voește cu manualele istorice întrebuințate în prezent în școlile ungurești?

Poftim d-lor jurați, aci este manualul de școală al copilului meu, care cercetează liceul maghiar din Oradea-Mare. Aici maghiarii de odinioară sunt descriși în completa lor golătate. De ce nu încriminezi d-le procuror pe autorul acestei cărți, de ce nu încriminezi institutul maghiar de învățământ în care se propune, ori pe ministrul ungar, care a încuviințat această carte? (Va urma).

Din România. Alaltasară d-l prof Bogdan noul rector al universității din București a depus — conform legii — jurământul în fața d-lui ministru C. Arion.

— In locul vacant de decan la facultatea de litere și filosofie a fost ales d-l prof. I. Bianu.

— Zilele acestea a avut loc în sala societății de gimnastică din București desvălirea bustului maestrului Gh. Moceanu. Printre cei cari au asistat la solemnitate, au fost și d-nii general P. V. Năsturel, Al. Florescu, președintele societății centrale de gimnastică, D. Ionescu profesor de gimnastică la liceul Lazăr, St. Velescu, etc. D. St. Velescu a rostit o cuvântare, în care a făcut biografia maestrului Moceanu. D. Velescu încheie anunțând că societatea centrală de gimnastică lucrează înainte pentru strângerea fondului necesar unui monument pe mormântul lui Moceanu. A vorbit apoi d. Al. Florescu, care a pus în lumină vieața de muncă și cinste a maestrului dispărut de origine ardelean.

„Solidaritatea“ la Caransebeș.

Caransebeș, 17 Iunie c.

Eri, Duminecă în 16 Iunie c. a avut loc aici adunarea «Solidarității». S-a ținut o singură ședință, în care s-au rezolvit agendele dela ordinea zilei. Au fost prezenți mulți reprezentanți ai băncilor asociate, apoi dame și oaspeți din România.

Ședința.

La masa prezidială ocupă loc d-l Part. Cosma, preș. I. Lăpădatu, secr. apoi Sava Raicu, Dr. Tripon, Cărăbaș și C. Pop.

Prezidentul salutând pe cei prezenți, anunță că sunt reprezentate 63 de bănci (din 122) cu 140 de delegați. Secretarul I. Lăpădatu cetește raportul direcțiunii. În raport se arată între altele, că la inițiativa «Solidarității» s-a introdus un control efectiv al băncilor, s-a înființat banca românească de asigurare, apoi un birou informativ. Totodată «Solidaritatea» s'a ocupat și se ocupă serios cu chestiunea însemnată a cooperativelor, dând ajutor «Asociațiunii» pentru instituirea acestora. În fine roagă adunarea pentru următoarele:

1. Să examineze bilanțul pro 1911, cenzurat de comitetul de supraveghere

și aflându-l în regulă, să-l stabilească în textul prezentat.

2. Să decidă transpunerea profitului de K 103.66 în contul anului viitor și să absolve direcțiunea de sub răspundere pentru gestiunea anului trecut.

3. Să dea autorizație direcțiunii să numească un număr corăspunzător de revizori experți.

4. Să modifice decisiul adunării generale din 31 Mai 1909 relativ la diurnele și taxele de revizuire în sensul, că pe viitor diurnele pentru zilele petrecute în lucrări de revizuire vor fi K 30.—

5. Să aleagă trei membrii în direcțiune în locul d-lor Parteniu Cosma, Romul Cărăbașiu și Constantin Pop, al cărui mandat expiră și să aleagă pe membrii comitetului de supraveghere pe un nou period — de trei ani.

Să cetește raportul comitetului de supraveghere și raportul asupra revizorilor experți și se lău la cunoștință. Adunarea aproabă bilanțul prezentat și primește propunerile de mai sus ale direcțiunii. În special privitor la revizorii experți ridică la valoarea de conclud următoarele dispoziții:

Pentru lucrările de revizuire fiecare institut are a plăti pe lângă spesele de călătorie ale revizorului-expert și anume: taxa de trăsură după referințele locale și pe tren bilet de cl. II, accelerat și următoarele diurne:

a) Cor. 30.— pentru fiecare zi folosită pentru lucrările de revizuire și

b) Cor. 20.— pentru fiecare zi folosită în scopul călătoriei la și dela institutul de revidat.

Diurnele se socotesc dela plecarea până la sosirea revizorului expert la domiciliul său.

O zi de lucru începută, precum și o noapte petrecută în călătorie se numără ca o zi întreagă.

Să autorizează direcțiunea «Solidarității» să numească — ca și până acum — un număr corăspunzător de revizori-experti, cari să îndeplinească funcțiunile prevăzute în statutele și regulamentul special al însoțirii.

Să relege membrii în direcțiune d-nii Parteniu Cosma, Romul Cărăbaș și Const. Pop, iar în locul dlui I. Lăpădat, care a abzis, să alege dl. Dominic Rațu.

In Comitetul de supraveghere să relege tot cei vechi, anume: N. Ivan, Dr. N. Coșca, Const. Hertia, M. Jiga și P. Stoica.

Se primește propunerea d-lui Sava Raicu, directorul «Victoriei» ca în comitetul de supraveghere al băncilor noastre să se aleagă cel puțin un membru expert în afaceri de bancă, fiind aceasta necesar mai ales la băncile mai mici.

Să hotărăște apoi, în urma vorbirilor d-lor Dr. Aurel Cosma și Dr. Tripon, a se întreprinde colecte pentru nenorociții de potopul apelor.

Cu aceste ședința s'a încheiat.

Banchet și festival.

Duminecă la ora 1 a avut loc în hotelul «Pomul verde» un banchet, la care au participat aproape 100 de persoane. S'au rostit câteva toaste de domni Cosma, Tripon, Lăpădat etc. și s'a cântat în cor și cu mare însuflețire «Deșteaptă-te Române».

La 4 ore d. a. s'a dat festivalul în parcul Teiuș, unde a cântat orchestra locală «Gruia», iar corul «Societății române de cântări și muzică» din Caransebeș a executat mai multe piese muzicale, cu precizie și avânt.

Pentru fondul ziaristilor.

Un punct însemnat al festivalului a fost conferența dlui Dr. V. Brănișce, al cărei venit s'a destinat pentru fondul ziaristilor, creat de dl. Dr. I. Miha.

Dl. Dr. Brănișce a vorbit despre «Români macedoneni în istoria noastră».

Conferența a durat aproape o oră arătând conferențiarul, cum familiile macedo-române, refugiate la noi după catastrofa dela Moscopole, au devenit îndrumătorii vieții noastre politice, culturale și economice. Conferențiarul a fost ascultat cu mare atențiune și la urmă a fost aplaudat și felicitat din toate părțile.

Venitul festivalului atinge suma de 600 cor.

Excursiuni.

Luni, în 17 Iunie s'a făcut conform programului excursiune la băile Herculane, iar Marți excursiune în frumoasele regiuni de la Orșova și Turnu-Severin.

In general adunarea «Solidarității» a avut un deplin succes și participanții au rămas satisfăcuți de rezultatele obținute. — Cor.

Diverse.

Din rapoartele direcțiunii mai scoatem următoarele date despre «Solidarității»:

În anul corent s'au supus revizurii prin revizorii experți ai «Solidarității» 43 de institute financiare de-ale noastre.

— Din Bilanțul pe anul IV (1911) de gestiune reiese, că «Solidaritatea» a avut în 31 Dec. 1911, 122 membrii cu 239, părți fundamentale la Cor. 200. — Capitalul este de 47,800 Cor., iar venitul curat s'a șifrat cu Cor. 103.66.

Raportul

secretarului «Solidarității» către conferența a II-a a revizorilor experți, ținută la 15 Iunie a. c. 1912, în Caransebeș

— Fine. —

I. Chestiunea fuzionării și a centralizării afacerilor noastre de bancă. Cu această chestiune ne-am ocupat amănunțit în conferența trecută și revizorii noștri au și luat angajamentul să stăruie pentru fuzionări acolo unde acestea sunt posibile, iar direcțiunea «Solidarității» le-a pus în vedere tot sprințul ei. Și de fapt revizorii noștri la ultimele revizurii, în multe locuri, au făcut propuneri pentru fuzionări, căutând să câștige pe cei interesați pentru astfel de acțiuni. Direcțiunea «Solidarității» a onorat aceste străduințe cu aceea că a intervenit și ea la factorii competenți, oferindu-și serviciile de mijlocitor. Tot asemenea a intervenit și pentru aplanarea de divergențe între anumite bănci, deasemenea pe baza rapoartelor intrate dela revizori.

Cu privire la acțiunea de fuzionări și centralizări avem de observat că procedura revizorilor trebuie să fie pe cât de energetică pe atât de precaută. În multe locuri unde avem câte 2—3 bănci în aceleași localități sau în localități apropiate, cauzele, cari le-au dat naștere sunt de astfel de origine, încât aplanarea lor e lucru mai greu și recere timp mai îndelungat. Prin aceasta nu voim să zicem că în astfel de cazuri fuzionările să nu fie făcute obiect de discuție și să nu se facă — dacă se poate — și planuri de acțiune. Din contră să se facă, dar totdeauna cu plan potrivit, chiar și dacă e vorba ca acest plan să nu poată fi realizat decât în timp mai îndelungat.

Căci acțiunile de fuzionări vor fi favorizate și de împrejurări externe, de natură financiară. Așa de ex. în unele locuri — ni s'a raportat — conducătorii băncilor noastre sunt convinși că institutele, ce conduc nu se mai pot desvolta și susține decât numai prin centralizarea afacerilor lor cu ale altor institute și abia așteaptă timpurii și împrejurări potrivite să fuzioneze. Afară de aceasta — cum deasemenea ni s'a raportat — mulți dintre conducătorii băncilor fondate fără trebuință în timpul mai nou, recunosc lipsa de îndreptățire a existenței acelor institute, precum și faptul că sunt pendente absolut de creditori. Și aceste bănci prin o binevoitoare intervenție a creditorilor se vor putea centraliza. Iată dar, că stăruințele revizorilor noștri — ajutate de astfel de împrejurări — nu vor fi zadarnice. Tocmai de aceea cred că va fi bine ca și conferența actuală să se ocupe de această chestiune, datorind pe membrii să continue cu stăruințele lor pentru fuzionări și centralizarea afacerilor noastre de bancă.

In legătură cu chestiunile de fuzionare, trebuie să amintim câteva cuvinte și despre concurența dintre bănci, dar nu de concurența firească ce trebuie și e bine să existe, ci de cea concurență nelegală și păgubitoare, ce se face între unele bănci. Din rapoartele revizorilor noștri experți știm, că în două-trei locuri concurența aceasta e atât de orbită încât a degenerat în fapte, cari trebuie condamnate cu ori ce preț. De astădată abțeam dela nume. Trebuie însă să rugăm pe membrii conferenței noastre să continue a face obiect de discuție relațiile de concurență, convingând pe cei interesați a le curma, fie prin fuzionări, fie prin alte proceduri juste. În caz contrar să raporteze direcțiunii «Solidarității».

In fine, Onorată conferență, permiteți-mi de încheiere să mai ating o chestiune, pe care Vă rog a o discuta. E vorba de

II. Ideea instituirii unui sau doi revizori speciali și permanenți. cari să se dedice exclusiv acestei misiuni, fără să mai aibă altă ocupațiune. Cred că cu toții înțelegem că prin crearea a unui sau două posturi de acest fel, instituțiunea revizorilor noștri experți ar face un pas însemnat în desvoltarea ei. Astfel de revizori ar putea isprăvi o lucrare mai temeinică și ori și când, prin ceasea — fără îndoială — băncile revizitate și organizația financiară a lor ar fi în câștig. Tot ce e greu în rezolvarea acestei chestiuni sunt poate mijloacele materiale de lipsă, pentru că acestor revizori ar trebui să li-se dea — pe lângă spese și diurne — și o remunerație corăspunzătoare. Ori aceste mijloace materiale ar trebui să se adune dela băncile interesate, cari — așa se presupune — dacă de fapt au ajuns la convingerea importantă instituțiunii revizorilor, le vor și da. Tocmai de aceea părerea mea este că dacă Onor. conferență află că a sosit timpul și s'ar putea afla mijloace pentru realizarea acestei idei, să facă ea însăși sau să concreează pe cineva, care să facă pro-

punere concretă direcțiunii «Solidarității» în această privință.

Cu acestea, ajuns la sfârșitul raportului nostru, îmi permit a Vă ruga să-l primiți de bază la discuții și să hotărăși asupra următorului proiect de decisi:

I. Cu privire la tehnica, administrația și bilanțul băncilor asociate:

a) exactitatea sistemelor de contabilitate folosite la singuraticel bănci fiind chestiunea de căpetenie ce trebuie să preocupe pe revizori, se enunță că câtă vreme sistemele de contabilitate în vigoare sunt exacte, modificări și schimbări să nu se facă decât numai dacă acestea sunt înomisi de lipsă;

b) revizorii se vor preocupa pe viitor mai intensiv de chestiunile relative la administrarea și conducerea in excepțională a băncilor noastre, fiind datorii a face organelor competente toate acele propuneri pe cari le vor crede de lipsă în scopul asigurării celei mai corecte administrări;

c) la alcătuirea bilanțelor vor stăru pentru reducerea respective pentru eliminarea treptată intereselor restante, a pozițiilor îngreunătoare din «diversi debitori», și a pretensiunilor pendente de vreme îndelungată; tot asemenea vor stăru ca profitul să se stabilească numai după vor exista acele rezerve latente, cari condiționează soliditatea oricărui întreprinderi consolidate.

II. Cu privire la îndreptarea activității băncilor noastre în conformitate cu adevăratele interese economice-financiare, revizorii:

a) vor continua a stăru să se reducă creditele de reescont la limita normală;

b) vor recomanda formarea și augmentarea de rezerve de efecte și vor stăru pentru mobilizarea pretensiunilor active la bănci în sensul circularii din 24 April a. c. a direcțiunii «Solidarității»;

c) vor lua sub cercetare deosebită aiacerile excepționale la cari sunt sau vor să se angajeze unele din băncile noastre, ca afaceri de realități și parcelari, expunându-și special la cei competenți părerea lor în cauză și să facă propuneri concrete în acest obiect;

d) vor stăru pentru augmentarea sistematică și cât mai abundentă a rezervelor proprii și la reducerea dividendelor acolo, unde acestea nu sunt justificate.

Mai departe:

III. Vor continua a stăru pentru fuzionări și centralizarea afacerilor de bănci și acolo unde vor afla de bine și de necesar vor lua însiși inițiativa acestor fel de acțiuni; tot asemenea vor stăru pentru delăturarea concurenței, acolo unde ea se dovedește de păgubitoare intereselor economice.

IV. Propun direcțiunii «Solidarității» să se ocupe cu chestia instituirii de revizori permanenți în care scop pentru adunarea materialului de studiu necesar, poate lua în considerare — după buna sa chibzuială — serviciile oricărora dintre membrii conferenței.

Sibiu, 4 Iunie 1912.

Iorn I. Lăpădatu,
secretarul «Solidarității».

Din Câmpie.

— Școala din Grebeniș. — Un abuz. —

— 16 Iunie c.

Despre școala din Grebenișul Câmpiei s'a scris mult prin gazete și au fost atacați fruntașii de acolo, pentru ce au suferit să li-se închidă școala confesională. De doi ani în Grebeniș nu s'au mai ținut prelegeri și astfel prunciul Grebenișenilor în timpul școlii au hoinărit pe ulițe crescând trușete, dar rămânând fără creștere sufletească. Statul cu multă dragoste a decis înființarea unei școle de stat și un conte a dat o casă pentru școală, ca cu 1 Sept. 1912 să se poată împraștia lumină peste Grebenișenii din școala de stat. Se părea, că poporul din Grebeniș primește cu neșărire, ba chiar cu bucurie, noua stare de lucruri, de oarece multele încercări depuse în interesul școlii confesionale au rămas zadarnice. Poporul nu mai voia să susțină școala! Că cine a amăgit poporul la aceasta nu mai e lipsă, să spun. Până acolo a mers încăpăținarea poporului, că au respins un însemnat ajutor în bani, oferit — spre edificarea unei nouă școli — de proprietarul Cormos Alexandrescu și tot astfel au respins ofertul de 40.000 cărămizi al proprietarului Coman Șogan. (D-l Șogan a dăruit apoi cărămizile spre edificarea școlii din Șeulia de Câmpie!) Se părea deci, că școala gr. cat. din Grebenișul de Câmpie e pierdută.

Lucrurile s'au schimbat de-odată. Poporul a văzut cursa, ce i-se întindea și s'a convins de adevărul cuvintelor, că Românul fără carte e tot coada altora, e pierdut.

În 16 Iunie a. c. a eșit la Grebeniș protopopul Alexandru Târnavan,

Insotit de preotul Săcalului, Oct. Popa, și a ținut adunare populară, la care au luat parte și fruntașii amintii. Poporul într-un glas și cu cea mai mare însușire a decis susținerea școlii gr. cat. și deschiderea ei cu 1 Septembrie 1912. O comisie compusă din preot, proprietarii pomeniți și curatoratul bis. a fost însărcinată, să facă pașii de lipsă pentru edificarea unei școli corăspunzătoare, iar până atunci prelegerile să se țină în casele parohiale, pe cari cu bucurie le-a cedat părintele Gavrilă Tătar.

Nu pot să nu pomenesc cu laudă pe cei doi proprietari, cari și de astădată au dovedit, că știu, să jertfească, când e vorba de cultura națională. D-l Cornos-Alexandrescu în o frumoasă vorbire a promis poporului însemnate ajutoare atât în numele său, cât și în numele d-lui Șogan, care deși e gr. or., însuși cu cea mai mare căldură a îmbrățișat cauza școlii gr. cat.

Inspectorii reg. și comisia adm. a comit. Turda-Arieș în contra dispozițiilor art. de l. XXVII — 1907 nu voiau să primească protocoalele de emolumente învățătorilor luate de senatele plastice și aprobate de autoritatea bis. bisericăscă, ci trimiteau în parol pe solgăbirăi, cari luau protocoale de emolumente, pe cari le aproba comisia administrativă. — Aceasta e o încălcare cutezată a legii și constituie o gravă știrbire a drepturilor bisericeii. Preoții să nu tolereze acest abuz, ci în cazuri date, să înștiințeze Consistoriile, cari de sigur nu vor întârzia a apăra drepturile bisericeii. Altcum ajungem în situația, că solgăbirăii și comisiile administrative, să ne impună după plac izvoară de venite, prin cari să se înșelăm existența școlilor. După cât suntem informați, Consistoriul din Iaj a intervenit pentru încetarea acestui abuz.

Din Săcele.

— *Insufire economică* »Mocumt. — *Luminare de înmormântare.* — *Keun.* — *Cooperativa* »Mielut. —

In sfârșit ideea de a înființa o puernică însufire economică în Săcele, care să aparțină federației cu sediul în Brașov — a trecut în domeniul faptelor.

Duminecă la 9 Iunie st. n. după raportul detaliat — făcut de Dr. V. Niculescu, în școala românească din Cernăuți, s-au ales comisiunile însărcinate cu activarea cvotelor. Toți preoții și ecclii au ținut să se grăbească, ca să îmbe obolul lor de muncă la înființarea cât mai în grabă a cooperativei. Din ei și din economi de inimă au alcătuit comisiile ș-acum așteptăm cu desăfărire acea nobilă și entuziastă întrecere între aceste comisiuni pentru acquirarea membrilor ș-a cât mai multor cote. Noi ca cronicari fideli ne vom face datoria. Vom da locul de onoare celor meritați și vom infiera cu roșu, pe cei ce vor ține, ca să sfințim o datorință, care li-se impune, ca un imperativ categoric.

Cooperativa a fost botezată: »Mocumt.

Tot atunci harnicul preot Zenovie Popovici din Satlung a făcut un raport despre situația »Reuniunii de înmormântare, înființată de domnia-sa, care se prezintă în cele mai frumoase condiții, sprijinită fiind de toți Secelenii. După raportul d-lui casar Fărcaș această Reuniune dispune deja de un capital de 700 coroane.

S-a mai discutat și o frumoasă idee: înființarea unei »Reuniuni pentru înșelarea fetelor». D-l Zenovie Popovici a cetit un proiect de statute alcătuit de d-sa și s-a ales o comisie, care să discute ideea și statutele și să încercările necesare pentru înșelarea unei astfel de Reuniuni. Ideea e tot cazul ademenitoare. Li stau însă în cale piedeci puse de legea comerțului. Am fi însă veseli, dacă ideea cu care acestea ar putea fi înșelată, căci astfel de Reuniuni ar fi fără îndoială spre binele Secelenilor.

În 16 Iunie s-a pus baza înființării unei cooperative: »Mielut» și pentru cele trei sate — Zizin, Târlungești și Părcăreni — despărțite de cele patru sate ale Săcelor. Raportul d-lui Ș. Nițescu a găsit și în acele sate un mare entuziasm și nu ne îndoim, că comisiile alocate în frunte cu harnicul Toma Giurgiu și cu tovarășii săi: Ș. Șoș, dascăli, economi și comercianți vor da toată silința, ca să acvireze cele mai mulți membrii, cu cât mai multe cote pentru a putea întări și a începe la muncă și cooperativa »Mielut».

În lumea românească.

— *Chestiunea bisericească în Bucovina.* —

— *Urmare.* —

De acu înainte crescură tot treptat pretențiunile Rutenilor, favorizate

fiind atât de guvernul provincial din Cernăuți, cât și de cel din Viena, astfel că de un timp Incoace Rutenii au devenit poporul alintat al ocărmuirii, iar Românii strămtorați pe terenul bisericesc școlar și pe cel al limbii. Și nu a fost pentru ocărmuire lucru greu a purcede astfel, de oare-ce Românii bucovinean, Moldoveanul de odinioară cu firea sa blândă, liniștită și cinstită în decurs de mai mult de un secol, a fost crescut în ascultare oarbă față de legi și ocărmuire. Mijloacele întrebuințate pentru acest scop au fost din punctul de vedere al ocărmuirilor față de ocărmuiți, admirabil alese. Ei nu au lovit cu sălbăticia în popor precum au făcut-o Ungurii, nu au umplut pentru toate nimicurile temnițele cu Români, și nu i-au călcat brusc ca să țipe de durere, ci au urmat o politică mult mai periculoasă, politica adormitului și astfel în decurs de un secol a adormit tot sentimentul național la Românii din Bucovina, fie ei țărani, boeri, preoți sau alți intelectuali. Dormiau toți un somn liniștit, iar ocărmuirii urmau tot așa de liniștit politica lor antiromânească fără să întâmpine nici o rezistență și aveau apoi și satisfacțiunea să li se recunoască meritele și să se zică în lumea largă, că Bucovina, cu toate că-i locuită de o sumedenie de naționalități, este cea mai liniștită și cea mai bine guvernată provincie din tot Imperiul Austriei. Nurai doi guvernatori, contele Pace (1891—1892) și baronul Bourguignon (1897—1903) în ura lor neîmpăcată în contra a tot ce este românesc, au depășit dela proverbiala politică de adormire și început să i lovească ca și Ungurii fățși și cu violență în Români, și atunci Români, simțind durere, au început să strige din răspuțeri și guvernorii au fost epulberați în toate vânturile. Nu de dragul Românilor au fost depărtați acești doi guvernatori, ci din cauză că depășise dela principiul politicii de adormire și guvernul central nu le putea ierta această lipsă de comințenie guvernamentală. Și guvernorii ce urmară până la sfârșitul anului 1911, se ținură de acest princip și în toată tăcerea urmară politica lor antiromânească pe terenul bisericeii, al școlilor și al limbii, favorizând pe Ruteni în toate privințele.

Dacă ne-am pune întrebarea de ce ocărmuirea are astfel de atitudine față de Românii din Bucovina, cu greu am putea să pătrundem și să luminăm această enigmă, căci doar nu putem presupune, că guvernul ar avea frică de acest mic număr de Români bucovineni, care reprezintă întreg neamul românesc din toată Cislaithania, de oarece loialitatea lor, devenită proverbială, e pe deplin cunoscută, și la toate ocaziunile a fost lăudată de venerabilul Monarh, care dela 1848 cunoaște acest popor credincios și liniștit.

După noi, această politică este o politică mioapă, care tinde să exterminizeze prin slavizare ultima rămășiță de Români din Austria cislaithană, și să lătească tot mai mult slavismul, care a devenit un pericol pentru imperiul austriac. Această politică este și contrară ideii de stat, care cere întârrirea elementului german și a oricărui alt element contrar slavismului, precum este în Bucovina elementul român, care nu a manifestat nici odată tendința de a romaniza pe germanii din țară, dar nici germanizat nu a fost, și de aceea, dacă ar fi fost ajutat de un guvern înțelept și prevezător, ar fi mers mână în mână cu poporul german din Bucovina și ar fi format astfel o stavilă puternică în contra slavismului popo-pitor. Dar precum am văzut, organele administrative au purces cu totul altfel în Bucovina și au favorizat dela 1865 incoace numai pe Ruteni. Aici trebuie să dăm însă o mică lămurire. Rutenii din țară se deosebesc și ei în două tabere politice: Rutenii bătrâni și Rutenii ucrainți, cari înainte se numiau Rutenii tineri. Rutenii bătrâni, în partea lor covârșitoare, sunt urmașii acelor Ruteni, cari pe timpul anexării Bucovinei au fost aflați în țară. Ei sunt ortodocși și țin cu tărie la biserica și legea ortodoxă. Rutenii ucrainți sunt o creațiune nouă. Deputații ucrainți din Bucovina s-au unit în parlamentul din Viena cu deputații ruteni din Galiția și înainte de câțiva ani au format acolo chiar un unic Club. Mai târziu au eșit însă din acest Club, dar numai formal, căci de fapt partidul ucrainților din Galiția stă cu cel din Bucovina în strânsă legătură și am văzut adese, că partidul ucrainților din Galiția s-a amestecat în afacerile interne bisericești și politice din Bucovina, sprijinind aspirațiunile Rutenilor tineri din țară. Dela unirea cu partidul ucrainților din Galiția, Rutenii tineri din Bucovina au adoptat și ei numirea de ucrainți și programa lor nu se deosebete mult de cea a Galițienilor. Despre acest partid al Ucrainților din Bucovina spun Rutenii bătrâni și o știe și toată lumea, că ei simpatizează cu biserica greco-catolică unită, și că mare parte din acest partid, compus din emigranți galițieni, aparține chiar bisericii gr. cat. unite. Rutenii bătrâni, cari cunosc foarte bine planurile Uca-

riștilor, susțin cu toată tăria, că acea parte a partidului Ucrainților, care este ortodoxă, se ține de această biserice și lege numai de dragul fondului bisericesc al Bucovinei, care este greco-oriental, și că, dacă nu ar exista acest fond, sau dacă i s-ar schimba menirea sa confesională greco-ortodoxă, ei în îndată ar trece la biserica greco-catolică, formând astfel cu Rutenii din Galiția un popor de aceeași limbă și lege.

Vor fi având Rutenii bătrâni motive temeinice pentru aceste afirmațiuni, căci altfel nu am înțelege ura cumplită ce o poartă Ucrainții Rutenilor bătrâni, și stăruința ce o pun pe lângă guvern ca să-i nimicească pe aceștia, afirmând că Rutenii bătrâni ar fi moscalo-filii. Guvernul și în această privință le face pe plac Ucrainților, și unde numai poate, li lasă pe Rutenii bătrâni să simță mâna sa puternică. Astfel în anii din urmă institute culturale ale Rutenilor bătrâni au fost închise, societăți de ale lor disolvate și bărbați distinși din tabăra Rutenilor bătrâni urmăriți pe cale disciplinară.

Prin deosebite manopere față de guvern, prin informațiuni tendențioase ale organelor ocărmuirii, prin intervertirea faptelor istorice, prin lăngări și prosternațiuni, a ajuns partidul Rutenilor ucrainți să se bucură de dragostea guvernului locale și centrale, dau asalt tuturor pozițiunilor românești din țară și se năpustesc mai cu seamă asupra bisericii și școlii. În aceste neamuri Ucrainții sunt sprijiniți mai cu seamă de Rutenii greco-catolici pe cari li importează din Galiția, și primul rând de acei învățători sătești pe cari i-au adus în anii din urmă din Galiția sub pretext că în Bucovina nu se află un număr suficient de învățători pentru școlile rutenice. Aceștia fără nici o legătură cu țara în care au fost importați, și fără nici un scrupul, față de biserica, care le este străină, fanatizează poporul și sunt organele executive ale capilor, cari comandează din Cernăuți.

Fujină statistică. — Ca să putem aprecia cu deplină cunoștință de cauză lupta ce o poartă Românii cu Rutenii pentru biserice, suntem siliți a face puțină statistică, și pentru acest scop ne vom folosi de datele oficiale ale celui mai nou recensământ făcut în 31 Decembrie 1910. După acest recensământ, numărul total al Românilor din Bucovina este de 273.254, iar cel al Rutenilor 305.101. Dar Românii cunosc prea bine peripețiile prin care a trecut acest recensământ și numărul Românilor, cari în contra declarațiunii lor au fost trecuți de către organele oficiale în lista Rutenilor, precum s'a întâmplat aceasta ca Românii din comunele mixte și cu cea mai mare parte din Mazili și Rezești români. Dacă recensământul nu ar fi fost rășluit astfel în favoarea Rutenilor, rezultatul ar fi cu totul altfel pentru Români. Suntem însă fatalmente siliți să ne ținem de datele oficiale ale acestui recensământ, pentru că și guvernul se razimă pe ele. Conform cu aceste date față de 273.254 de Români, numărul Rutenilor este arătat cu 305.101. Dar în acest număr sunt cuprinși și 26.181 de Ruteni greco-catolici. Aceștia nu au nici un drept a se amesteca în afacerile bisericeii ortodoxe, prin urmare li vom scădea din numărul total al Rutenilor, și astfel ne rămân 278.920 de Ruteni greco-orientali față de 273.254 de Români. Avem deci numai cu 5.666 mai mulți Ruteni greco-orientali decât Români.

(Va urma).

ȘTIRI.

— 6 Iunie 1912.

15 mii coroane pentru scopuri culturale românești. După cum suntem informați, decedata văduvă de jude de tablă *Nina Cergedi, nasc. de Ciato* și-a testat averea de 15 mii coroane mai multor instituții culturale românești. Pentru fondul ziaristilor români a testat suma de 600 cor. gimnaziului din Brad 500 cor., fondului de teatru rom. 400 cor., iar altor instituții diferite sume mai mari și mai mici.

Lină să-i fie odihna celei ce atât de mult a simțit durerile neamului, a cărui bravă fiică a fost.

Lugojul centru românesc. Din Lugoj se anunță, că în curând va fi ridicat acolo un *seminar gr. cat. român.*

Edificarea noului seminar din partea consistorului episcopesc s'a dat în întreprindere la doi întreprinzători din Lugoj, cu suma totală de 303.000 cor.

Seminarul va fi o zidire monumentală în care vor fi adăpostiți până la 40 de studenți interniști și 30 de clerici. — Edificiul

are să fie terminat până la începutul anului școlar 1913/14.

În seminar vor fi atatea încăperi încât poate să dea loc la mai mulți tineri clerici și din alte dieceze — și va fi provăzută cu tot confortul modern.

Deodată cu terminarea edificării se intenționează și înființarea *tipografiei diecezane*, când apoi se va edita și o foaie bisericească diecezană.

Lângă reședința episcopescă este un alt edificiu donat de Episcopul dr. Vasile Hossu în care se va instala *internatul de fete.*

Aurel Vlaicu e unicul aviator român, care va lua parte în Viena la concursul internațional de aviație. Celelalte naționalități sunt reprezentate în următoarea proporție: 12 francezi, 7 nemți, 3 italieni, 1 belgian, 1 rus, 1 peruan și 17 austriaci, a căror naționalitate nu o cunoaștem. După cât suntem informați, d. Aurel Vlaicu va concura la următoarele premii: a) pentru cea mai repede ridicare cu aeroplanul dela pământ; b) pentru cel mai mic cerc făcut în aer; c) pentru sbor variat și d) pentru aterizare.

Aeroplanul Vlaicu a stărnit o astfel de admirație printre specialiști, încât mai mulți capitaliști din Viena voiesc să înființeze în Viena o fabrică de aeroplane, al cărei director va fi Vlaicu, cu un salariu foarte mare.

D-sa are de gând, ca imediat ce va fi luat parte la concursul internațional de aviație din Viena, să sboare la Arad, cu atât mai mult că pilotul ungar Székely Mihály și-a sfărâmat mașina sa și nu va putea sbura la Arad. «R-1».

O groznică rupere de nori a avut loc zilele acestea în comitatul Moșon din Ungaria. Mai crunt a fost bântuită de furtună comuna Nezsider situată lângă lacul Fertő. Pivnițele sunt pline de apă, o mulțime de case amenință cu prăbușirea. Pe o mare întindere linia ferată a fost stricată și dusă de apă așa că circulația trenurilor e întreruptă.

Rebeliune în marina turcească. Ziarul »Corriere della Sera» află, că zilele trecute a izbucnit o rebeliune printre ofițerii marinei militare turcești, nemulțumiți de inacțiunea la care sunt condamnați dela începutul războiului cu Italia. Mișcarea a fost provocată de un instructor englez, care fiind rechemat de guvernul său, a cerut și obținut cetățenia otomană, numai spre a putea rămâne mai departe în serviciul marinei turcești. Acesta a întreprins printre camarazii săi turci o propagandă activă pentru ieșirea flotei din marea de Marmara, spre a ataca escadra italiană care încrucează în apele Arhipelagului. Ofițerii englez a cerut să i-se pue la dispoziție numai 25 oameni, pentru ca, imbarcat pe un torpilor, să încerce de a scufunda un cuirasat italian. Cum însă nici un marinar n'a voit să se aventureze într-o asemenea expediție periculoasă, căpitanul turc Reff-bey și mai mulți alți camarazi ai săi, împotriva ordinului formal al guvernului din Constantinopol, a voit să iasă cu flota la larg, spre a se întâlni cu inamicul într-o mare luptă navală. Consiliul de ministrii, avizat de această rebeliune, a trimis în grabă în Dardanele pe ministrul de războiu, spre a reprimă mișcarea cu toată energia. Mahmut Șefket pașa a ordonat arestarea a zece dintre ofițerii rebeli, dintre cari patru au fost spânzurați pe loc. Instructorul englez și Reff-bey au fost puși în dispozițiunea. Procedura aceasta extrem de aspră a stărnit și mai mult agitația ofițerilor de marină cari, prin unele gazete, au pornit o vie campanie întra guvernului pe tema inacțiunii flotei.

Un uragan teribil a bântuit Sămbăta trecută în provincia Missouri din America. Pagubele pricinuite de acest uragan sunt colosale. În mai multe orașe au fost prăbușite o mulțime de case, făcând 26 de victime omenești. În Johnville (Ohio) uraganul a dărâmat turnul bisericii catolice în decursul serviciului divin. Trei persoane și-au găsit moartea în dărâmăturile turnului. Între acești nenorociți este și preotul. Din Guanainato se anunță că în urma unei puternice ruperi de nori apele au crescut atât de mult, încât o mulțime de persoane și-au găsit moartea în valuri. Pagubele cauzate în clădiri și sămănături sunt colosale.

Secretele unei conspirații roialiste. Din Brügge se anunță, că într'un oțel de acolo a fost aflată moartă o pereche din clasa cultă, care sosise din Paris. Bărbatul își sugrumase soția cu un ștergar, iar el se otrăvise. Poliția a constatat, că perechea sinucisă e Parens și soția sa și că moartea lor ar fi în legătură cu conspirația roialistă din Portugalia. Tocmai în timpul acela sosise în portul Brügge un vas de transport, asupra căruia guvernul american a atras atenția autorităților belgiene, încunostințându-le că pe bordul

unui vas olandez ce sosește din Glasgow se află 300 roialisti portugezi. În urma acestui aviz autoritățile portului perchiționând vasul, au găsit pe el 400 de lăzi cu arme și munițiuni de războiu. Roialistii cumpăraseră acest vas cu 300 mii mărci și conducerea lui o încredințaseră roialistului portughez Parens. Astfel se explică faptul, că Parens dimpreună cu soția sa s-au omorât, temându-se de urmări.

Divorțul soților Toselli. »Berl-Tageblatt» află din Florența, că tribunalul de acolo a pronunțat sentința de divorț între soții Toselli. La proces au asistat în persoană ambii soți, artistul Toselli și exprincipesa Luiza de Saxonia. Cei doi soți au declarat că consimt reciproc la desfacerea căsătoriei lor, ceea ce tribunalul a și confirmat. Exprincipesa Luiza a cerut tribunalului să i-se dea ei micul flu din căsătoria cu Toselli. Tribunalul nu i-a admis cererea; i se permite însă ca să-l viziteze ori-când va voi la casa părinților lui Toselli. După pronunțarea sentinței fosta d-na Toselli s'a dus la artistul Toselli, și în fața mulțimei din sală și-a luat adio dela el.

Din Brașov și Târa-Bârsei.

Despărțământul I. Brașov al Asociațiunii în Ghimbav. La convocarea adunării despărțământului »Asociațiunii» în Ghimbav pe Duminecă în 10/23 Iunie c. se face următoarea rectificare:

Adunarea se va ținea în sala cea mare a primăriei și numai banchetul în sala hotelului comunal.

Alegerile pentru consiliul comunal. Atragem din nou atențiunea alegătorilor români din Scheiu asupra alegerii de mâne (Joi) pentru consiliul comunal, care va începe la oarele 9 dimineața în localul școlii froebeliene din piața Prundului.

Donațiune. Dela d-l Komul *Cristolovean* învățator dirigent în Râșnov am primit azi 2 cor. pentru Românii năpăstuiți prin potop și 2 cor. pentru fondul ziaristilor în amintirea fiului său Mircea, fost elev al gimnaziului român din Brașov.

Examen de muzică. Joi în 20 Iunie, la oarele 8 seara, se va ținea examenul de muzică al elevilor d-lui dirigent Krause în locuința sa din strada Spitalului 44. Oaspeții sunt binevăzuți.

Din desp. »Asociațiunii».

— *Adunarea desp. Sălcuia.* —

Adunarea cercului a »Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român» din despărțământul »Sălcuia», se convoacă pe Duminecă în 17 (30) Iunie a. c., imediat după serviciul divin la biserice în comuna Sălcuia de sus cu următoarea programă:

1. Deschiderea ședinței prin directorul despărțământului și constatarea prezențelor.
2. Raportul comitetului și casierului pe anul 1911.
3. Inscirerea de membrii noi și încassarea taxelor de membri.
4. Votarea bugetului despărțământului pe anul 1912.
5. Alegerile publice și disertatiile, cari trebuie anunțate și trimise directorului scrisis cu 3 zile înainte de adunare.
6. Alegerea delegaților la adunarea generală proximă din August a. c., propuneri de sine stătătoare, curenții și eventuale mandate ale comitetului central.
7. Alegerea unui membru în comitet, în locul decedatului Simeon Pașca.
8. Autenticarea procesului verbal și încheierea adunării.

Se invită la această adunare toți membrii Asociațiunii de pe teritoriul acestui despărțământ, cum și toți binevoitorii și sprijinitorii, literaturii române și culturii poporului român.

Din ședința comitetului cercului din despărțământul »Sălcuia», ținută în Ofenbaia, 11 Aprilie 1912.

Vasile Gam, Lazăr Chirilă, director. notar.

Cărți și reviste.

Intunec și Lumină. Cu acest titlu a apărut în Iași, în editura »Vieții Românești» un volum de nuvele și schițe, de cunoscutul scriitor *Ioan Al. Bratescu-Voinești*. Sunt lucrări originale de valoare, pe cari publicul le va ceta cu mare plăcere.

Dăm din acest volum la foia de azi o schiță de d-nul I. Al. Bratescu-Voinești.

POSTA REDACȚIEI.

G. C. Bogd. în Br. Abonamentul e achitat numai până în 1 Aprilie c. Vă rugăm de restanță.

Proprietar: *Tip. A. Nureșianu: Branisce & Comp.* Redactor responsabil: *Ioan Brotea.*

COVOARE
LINOLEUM
PERDELE

Fânzături, albituri de pat, se pot cumpăra cu prețul cel mai convenabil, în alegere mare, prețurile cele mai ieftine la

TELLMANN & SPEIL
Târgul Grăului Nr. 8.

Îngrijim și așezarea de **Linoleum** cu lucrători esperti. Lucrările de **Linoleum** în Hotel Coroana sunt executate de firma de sus.

Fabrică de granit syenit, marmoră și sculptorie de piatră

NAGY JÓZSEF,
Brașov, Strada Fântâni Nr. 50.

Execută lucrări de zidiri, monumente, mausolee în orice stil. Liferează mobile de marmoră. Prelucreează petri de mormânt în loc și provincie. Instalează modern mașini cu preț ieftin. Filiale în Székelyudvarhely și Segesvár. Marmoră proprie, cariere de var și trahit.

Din bogatul meu magazin de monumente vând en gros și detail, trimit celor de branja mea bucăți singuratică cu prețul fabricii.

Mobile în fiecare stil și execuție, se găsesc ieftine, și pe lângă cele mai avantajoase condiții la

Asociațiunea de vânzare de mobile,
Strada Vămii Nr. 36.

Tot aci se găsesc **dormitoare, elegante, sofragerii, odăi pentru domni și alte aranjamente interioare.**

Covoare de Tolnay cu prețul fabricii se capătă numai aici.

— Se servește cu preliminare de prețuri gratuit.

Avis. Din cauza sezonului înaintat se vinde, asortimentul bogat de pălării de

Dame, Fetite și Beți
cu preț foarte ieftin.

1-6,
Iohanna Schmidt,
Salon de mode de Dame, Strada Prundului Nr. 9.

Antreprize de pompe funebre
E. Tutsek.
Brașov Strada Porții Nr. 3.
vis-à-vis de Băcănă Steaua Roșie.

Recomandă Onor. public la casuri de moarte, așezământul său de înmormântare bogat asortat în cari toate obiectele, atât sortele mai de rând, cât și cele mai fine, se pot căpăta **cu prețuri ieftine.**

Comisiune și **depon de sicriuri de metal** ce se pot închide hermetic, din prima fabrică din Viena.

Fabricarea proprie a tuturor **sicriurilor de lemn, de metal și imitațiuni de metal și de lemn de stejar.**

Depou de **cununi** pentru monumente și plantici cu prețurile cele mai moderate.

Representanță de monumente de marmoră cară funebre proprii cu 2 și cu 4 cai, precum și un **car funebru** vândut pentru **copii**, precum și cioclii.

Comande întregi se execută **prompt și ieftin**, iau asupra-mi și **transporturi de morți în străinătate.**

La casuri de moarte a se adresa la
Telefon interurb. 405. **E. Tutsek.**

TELMANN BÉLA
salon de modă. Brașov, piața Francisc Iosif, Colțul dela Târgul cailor, deasupra mag. Scherg. etj I.

Confeționează cu lucrători de rangul prim din stoffe moderne

haine bărbătești
Mantale engleze de dame și costume.
Comande din provincie se execută cu garanție, fără probă și defect.

Tot omul cum se cade
își poate procura **Haine și albituri**
cu înlesnire de a le plăti lunar sau la săptămână
dela cea mai veche și solidă firmă

RONAI HENRIK, Strada Mihail Weiss 22.

„TRANSSYLVANIA“
bancă g. m. de asigurare, Sibiu (Nagyszeben)

recomandă încheierea de

Asigurări pe viață
in condițiunile cele mai favorabile.

Pentru preoți și învățători români gr.-or. dela școlotele profesionale avantajii deosebite.

Special de remarcat sunt combinațiunile următoare:

Asigurări mixte cu restituirea intereselor de 3% garantată.	Asigurări de pensuni simple sau combinate cu asigur. unui capital.
Asigurări simple și mixte cu participare la câștig de 40%.	Asignări mixte cu plățirea necondiționat de 2-ori a capitalului.

Asigurări de foc
deasemenea foarte ieftine.

Dela existența „Transsylvaniei“ s'au plătit din partea ei:

Capitale asigurate pe viață.	Cor.	5.146.556-63
Pagube de foc	„	5.275.798-23
Sumele asigurate pe viață erau cu finea anului 1911	„	10.931.322-—
Asigurări de foc	„	127.763-744-—
Capital de fondare și rezerve	„	2.520.492-—

Informații și prospecte se dau gratuit prin direcțiune în Sibiu, prin agenturile principale din Arad, Brașov, Bistrița, și Cluj, cum și prin toți agenții din comane.

Agentura principală pentru Brașov se află la d. l. — H. Herman, Strada Porții Nr. 51. —

Per oane versate în achiziții cu cercuri bune de cunoștință se — primesc în condiții favorabile în serviciul institutului.

Convocare.

Membrii Insoțirii de conzum și valorizare din Ó Sinka — Șinca veche, prin aceasta se invită dela lua parte la adunarea generală ordinară a numitei insoțiri, care se va ținea în localul cancelariei comunale de aici Duminecă, în 30 Iunie st. nou 1912 la 2 oare după prânz.

Totdeauna se face celor interesați cunoscut că „Bilanțul“ Insoțirii despre activitatea iei din anul 1911 să poate vedea în localul prăvăliei sale de aici, începând din 21 Iunie st. n. și până inclusive 29 Iunie st. n. 1912.

Ordinea de zi este:

- 1., Deschiderea adunării,
- 2., Designarea notariului și alor 2 verificători.
- 3., Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghere,
- 4., Pertractare asupra conțurilor „Bilanț“ apoi „Profit și Perdere“, încheiate la 31 Decembrie 1911.
- 5., Darea absolutoriului direcțiunii și comitetului de supraveghere pentru activitatea din anul trecut.
- 6., Inchiderea adunării,

Ó-Sinka-Șinca veche, 16 Iunie 1912

Direcțiunea.

Meghivó.

Az Ó sinkai fogyasztási és értékesítő szövetkezet tagjai ezenel meghivatnak az Ó-sinka község irodájában 1912 június 30-án Vasárnap d. u. 2 órakor tartandó rendes évi közgyűlésére.

Egyben érdekeltek tudomására hozatik, hogy ezen szövetkezet 1911 évi működéséről szóló Mérleg az Ó-sinkán találtató úz lethelyiségében 1912 évi június 21 étől 1912 évi június 29-ig bezárólag bármikor megtekinthető.

A közgyűlés tárgysorozata.

1. A közgyűlés megnyitása.
2. A közgyűlési jegyző és 2 hitelesítő kijelölése.
3. Az igazgatóság és felügyelő bizottság évi jelentései.
4. Az 1912 év december 31ével lezárt „Mérleg“, valamint „Nyereség-Veszteség“ számlak tárgyalása.
5. Igazgatóság és felügyelő bizottság felmentése az 1911 évi működéséért.
6. A közgyűlés beárása.

Ó-sinka, 1912 június 16-án.

A szövetkezet igazgatósága.

Abonamente la
„Gazeta Transilvaniei“,
se pot face ori și când pe timp mai îndelungate sau lunare.

Administr. „Gazetei Transilvaniei“.

Avis.
Vineri în 21 Iunie se începe vânzarea de

Căpșuni
din Krisbav frumoase mari prima, 1 Kilo 1 Cor. 20 b. de miloc 1 Kilo 1 Cor. Henrich Zintz.

Avis.
Urgent e de vânzare sau esarendare

O farmacie cu drept real cu invert anual de 18 mii Cor, cu prețul de 3 1/2 a invertului anual Cumpărătorul are se depună 1/3-1/4 parte din suma Cumpărării în bani gata, ear restul se poate mortisa cu 7% interese.

Arenda anuală e siase Cor. și tot atâta e și cauțiune. Reflectanți se iau în considerarea numai până în 25 Iunie 1912 la adresa: Remus Ramonczay farmacia în Borosbocsard up Magyar Igen Alsófeher m.

Coleșă & Pană
Șuncă de Praga
Brânză de Sibiu
Diferite Dulcețuri și mare
Deposit de Bonboane.

Ad Nr. 20/1912

Publicațiune

Biserica Sf. Neculae din Brașov (Brașov)-Schei, da în arândă un teritoriu de fânate și pășune în estenziune de 268 jugăre din Poiana Brașovului, pe cale de licitație publică verbală (să admit și oferta închise), care să va ținea Luni 18 Iunie vechi (1 Iulie nou 1912 la 10 oare a. m. în sala ședințe a Comitetului parohial al Bisericii Sf. Neculae din Brașov (Brașov)-Schei. Condițiunile să pot ceti la Dl Epitrop-Econom Andrei Lupan sen., Cacova-de-sus Nr. 4

Comitetul parohial al bisericii române ort. res. dela St. Nicolae în Brașov (Brașov)

Dr. V. Saftu V. Prișcu
prezident seor. pas.

Atelier tehnic dantistic
I. SOLE
BRAȘOV, Strada Vămii Nr. 19

Execută toate lucrările ce ocaz în branșa dantistică lide și cu preț moderat. — Specialist în coroană și pod.

Pacienții din provincie să servesc în 24 oare. 102

Văpsitoria artistică de lux și curățirea hemică

G. SOLINGER Succesori.
Str. Spitalului 64, vis-à-vis cu Hotel Coroană,

se recomandă pentru toate lucrările ce cade în branșa aceasta. Curățire hemică de garderobe de dame și domni, în mătase, lână, bumbac, întindere modernă de perdele pe cadre patent etc. Costume de bărbați se curăț hemic și reparaază în atenție.

NOVITATE! lina propriu ca nouă. **NOVITATE!**

PENE DE STRUȚ

se curăț sau vopsește în colori moderne și leagă cu preț ieftin în Pleureuse. Rochi de dame, haine bărbătești se zugrăvesc în colori moderne, asemenea stoffe de mobile, perdele de lână, draperi etc. Negru pentru jelit la dorință se execută în 48 ore.

Onor. muștiri vor lifiera lucrări ireproșabile. Rog de sprijin

G. SOLINGER succesor, Str. Spitalului 64 vis-à-vis de Hotel Coroană.